KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTA DOBŠINÁ

2023 - 2030

OBSAH

ÚVOD ... 3
1 KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE ... 5
1.1 Hlavné princípy komunitného plánovania ... 5
1.2 Ciele komunitného plánovania sociálnych služieb ... 6
1.3 Účastníci komunitného plánovania ... 6
1.4 Pôsobnosť mesta ... 7
2 ANALYTICKÁ ČASŤ ... 11
2.1 História ... 12
2.2 Geografická charakteristika ... 13
2.3 Demografický vývoj ... 14
3 SÚČASNÝ STAV POSKYTOVATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB ... 19
3.1 Identifikácia a analýza cieľových skupín príjemcov sociálnych služieb a ich potrieb ... 20
3.1.1 Seniori ... 20
3.1.2 Marginalizovaná skupina obyvateľov ... 22
3.1.3 Občania v hmotnej núdzi a občania bez domova ... 23
3.1.4 Zdravotne postihnutí občania ... 25
3.1.5 Rodiny s deťmi v ohrození ... 27
4 SWOT ANALÝZA ... 28
5 STRATEGICKÁ ČASŤ ... 31
5.1 Strategické a špecifické ciele ... 31
6 MONITOROVANIE A HODNOTENIE KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB ... 38
ZÁVER ... 39
PRÍLOHY ... 40

ÚVOD

Systém sociálnej starostlivosti v Slovenskej republike sa zameriava na tri základné oblasti: štátna sociálna podpora, sociálno-právna ochrana detí a sociálna kuratela a sociálne služby. Sociálne služby sú činnosti zamerané na prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopností fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti, zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby, riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny, prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny, zabezpečenie starostlivosti o dieťa z dôvodu situácie v rodine, ktorá vyžaduje pomoc pri starostlivosti o dieťa.[1]

Poskytovanie sociálnych služieb v Slovenskej republike upravuje zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách). Na základe neho sú sociálne služby definované ako odborné, obslužné a ďalšie činnosti, prípadne ich súbor, ktoré sa zameriavajú na prevenciu vzniku nepriaznivej situácie, jej riešenie alebo zmiernenie. V zákone o sociálnych službách sú definované aj základné práva prijímateľov sociálnych služieb, ktorí do nich vstupujú dobrovoľne, na základe vlastného rozhodnutia, ako i povinnosti poskytovateľov sociálnych služieb.

Na úrovni samosprávy sú zámery, plány, ciele, potreby obyvateľov v oblasti sociálnych služieb a spôsob ich napĺňania spracované v komunitnom pláne sociálnych služieb, ktorý je výsledkom komunitného plánovania. Obec, mesto spracováva komunitný plán sociálnych služieb v súlade s platnými národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb, pri zohľadnení miestnych špecifík a potrieb občanov v oblasti sociálnych služieb.

[1] Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 sú:

1. Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb.
2. Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti.
3. Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasti systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby.
4. Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.[2]

Tento komunitný plán sociálnych služieb bol vypracovaný s cieľom zabezpečenia kvalitného života obyvateľov mesta Dobšiná v oblasti sociálnych služieb a istôt. Je strednodobým plánovacím dokumentom, v ktorom sú zohľadnené tak národné priority smerovania sociálnych služieb, zákonné povinnosti, ako i miestne špecifiká a požiadavky poskytovateľov sociálnych služieb, občanov a mimovládnych organizácií pôsobiacich v meste.

[2] Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 - 2030

1 KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE

Hlavným princípom komunitného plánovania je partnerstvo medzi všetkými účastníkmi, kde ich potreby a ciele zastávajú rovnakú váhu, musí im byť venovaný rovnaký priestor a v neposlednom rade do vypracovania komunitného plánu sociálnych služieb sa musia zapájať obyvatelia, podnikatelia, zástupcovia mimovládnych organizácií, zástupcovia samosprávy a jestvujúci poskytovatelia sociálnych služieb.

Základnými sociálnymi skupinami, pre ktoré by sme mali sociálne služby plánovať, sú:

1. seniori, čiže obyvatelia v postproduktívnom veku (najmä starší ako 65 rokov),
2. občania so zdravotným postihnutím a duševnými poruchami, ako aj rodiny, v ktorých žijú,
3. týrané a sociálne zanedbávané deti, deti s poruchami správania a rodičia, ktorí zanedbávajú alebo nezvládajú starostlivosť a výchovu svojich detí,
4. neprispôsobiví jednotlivci, ľudia závislí od návykových látok, trestaní, nezvládajúci svoj život.

1.1 Hlavné princípy komunitného plánovania[3]

- Partnerstvo medzi všetkými účastníkmi.
- Zapájanie miestneho spoločenstva.
- Hľadanie nových ľudských a finančných zdrojov.
- Práca s informáciami.
- Priebeh spracovania komunitného plánu je rovnako dôležitý ako výsledný dokument.
- Zohľadnenie už vytvorenej a osvedčenej spolupráce.

[3] H. Woleková – M. Mezianová: Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb, SOCIA – nadácia na podporu sociálnych zmien, Bratislava, 2004

- Kompromis priania a možností.

Proces komunitného plánovania znamená vyhľadávanie, zapájanie a diskusiu rôznych ľudí. Tento proces umožňuje, aby navrhnutý systém sociálnych služieb bol jedinečný a neopakovateľný a plne zodpovedal miestnym potrebám, podmienkam a zdrojom. Prehĺbenie spolupráce medzi všetkými účastníkmi prináša kvalitnejšiu ponuku sociálnych služieb; kompromis priania a možností, výsledkom ktorého je vždy kompromisné riešenie medzi tým, čo chceme a tým, čo máme k dispozícii. Možnosťami v tomto prípade nie sú iba materiálne, finančné a ľudské zdroje, ale tiež spoločná dohoda, ktorá vymedzuje, kto a ako sa bude na dosiahnutí cieľov komunitného plánu podieľať.

1.2 Ciele komunitného plánovania sociálnych služieb

- Posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov mesta.
- Predchádzať sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín.
- Opäť vtiahnuť do života komunity, tých, ktorí stoja na jej okraji.

1.3 Účastníci komunitného plánovania

- **Prijímateľ** – občan v nepriaznivej sociálnej alebo krízovej situácii, ktorému sú služby určené.
- **Poskytovateľ** – je subjekt poskytujúci sociálne služby (na základe podmienok stanovených zákonom).
- **Objednávateľ** – je zodpovedný za zaistenie sociálnych služieb v danej komunite. Objednávateľom sú najmä obce a vyššie územné celky, v kompetencii ktorých je sociálna oblasť. V tomto prípade je objednávateľom sociálnych služieb mesto Dobšiná.
- **Sociálna služba** – je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo iná činnosť, alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:
  - prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,

- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopností fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

❖ **Komunita** – je tvorená ľuďmi, ktorí žijú na jednom mieste a majú medzi sebou rôzne sociálne väzby a sú viazaní nielen k sebe navzájom, ale aj k miestu kde žijú.[4]

1.4 Pôsobnosť mesta

Všetky nariadenia, úlohy a kompetencie obce zaoberajúce sa sociálnou problematikou sa riadia legislatívou SR, no i legislatívou obce. Ide o:

- ❖ všeobecne záväzné nariadenia obce, ktoré sa týkajú sociálnej problematiky;
- ❖ zásady poskytovania finančnej pomoci.

Zákon o sociálnych službách dáva obci tieto hlavné kompetencie a úlohy:

Pôsobnosť obce podľa § 80 zákona o sociálnych službách:

a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
c) je správnym orgánom v konaniach o:
   - odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
   - zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v predchádzajúcom bode,
   - odkázanosti na uvedené druhy sociálnych služieb po zmene stupňa odkázanosti,

[4] H. Woleková – M. Mezianová: Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb, SOCIA – nadácia na podporu sociálnych zmien, Bratislava, 2004

- povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť,

d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu,

e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:
   - sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľaháreň, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
   - nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
   - opatrovateľskej služby,
   - prepravnej služby,
   - odľahčovacej služby,
   - pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa,
   - terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,

f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,

g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12 zákona o sociálnych službách,

h) uzatvára zmluvu:
   - o poskytovaní sociálnej služby,
   - o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,

i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,

j) môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať aj iné zariadenia podľa zákona o sociálnych službách,

k) môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a, ods. 8, písm. a) a § 78aa, ods. 5 na základe písomnej zmluvy a kontroluje hospodárenie s ním,

l) poskytuje finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby podľa § 75 ods. 1 a 2 zákona o sociálnych službách,

m) môže poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby podľa § 75 ods. 6 a ods. 7 zákona o sociálnych službách,

n) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,

o) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene n) a kontroluje ich plnenie,

p) vedie v informačnom systéme sociálnych služieb evidenciu

1. fyzických osôb,

1a. o ktorých odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári a odkázanosti na opatrovateľskú službu bolo vydané rozhodnutie,

1b. ktorým vznikla na základe rozhodnutia povinnosť platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť,

1c. za ktoré vznikla fyzickým osobám uvedeným v bode 1b. povinnosť platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť,

1d. ktoré podali žiadosť o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby podľa § 8, ods. 1 zákona o sociálnych službách,

2. osôb, ktorým

2a. bol poskytnutý finančný príspevok podľa písmen k) až m) a jeho sumu pre jednotlivé druhy sociálnych služieb, pre ktoré je tento finančný príspevok určený a ak ide o sociálnu službu poskytovanú v zariadení uvedenom v § 34 až 40 zákona o sociálnych službách, aj pre jednotlivé formy sociálnej služby v zariadení,

2b. nebol poskytnutý finančný príspevok podľa písmen k) až m) a jeho požadovanú sumu pre jednotlivé druhy sociálnych služieb, pre ktoré mal byť tento príspevok určený a ak ide o sociálnu službu poskytovanú v zariadení uvedenom v § 34 až 40 zákona o sociálnych službách, aj pre jednotlivé formy sociálnej služby v zariadení a dôvod jeho neposkytnutia,

q) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,

r) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,

s) uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,

t) môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d),

u) vydáva písomné vyjadrenie podľa § 83 ods. 8 zákona o sociálnych službách.

Podľa § 83 zákona o sociálnych službách – Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb:

(1) Obec vypracúva komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie a do 15 dní od jeho schválenia ho predkladá vyššiemu územnému celku, v ktorého územnom obvode sa nachádza.

(2) Komunitný plán sociálnych služieb a koncepciu rozvoja sociálnych služieb vypracúva obec a samosprávny kraj v spolupráci:

a) s inými poskytovateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode,

b) s prijímateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode.

(3) Obec a samosprávny kraj sú povinné predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb a návrh koncepcie rozvoja sociálnych služieb na verejnú diskusiu.

(4) Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb obsahujú najmä:

- analýzu poskytovaných sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku ,

- analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnej služby a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce alebo samosprávneho kraja na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb a cieľových skupín,

- analýzu sociologických údajov a demografických údajov v územnom obvode obce alebo samosprávneho kraja,

- určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb v územnom obvode obce alebo samosprávneho kraja,
- časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb vrátane určenia personálnych podmienok, finančných podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok na ich realizáciu,
- spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb,
- podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb aalebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb.

(5) Obec a samosprávny kraj zverejňuje komunitný plán sociálnych služieb a koncepciu rozvoja sociálnych služieb vhodným a v mieste obvyklým spôsobom.

2 ANALYTICKÁ ČASŤ

Základná charakteristika

Poloha:	Východné Slovensko
Kraj:	Košický
Okres:	Rožňava
Kód obce:	525634
Rozloha km^2:	82, 73
Počet obyvateľov:	5 167 (k 31. 12. 2021)
Hustota obyvateľov na km^2:	61,71

Spádovosť mesta Dobšiná

SÍDLO	SPÁDOVOSŤ
Matričný úrad	Dobšiná
Daňový úrad	Rožňava
Obvodné odd. PZ	Dobšiná
Okresný súd	Rožňava
Okr. riad. Hasičského a záchran. zb.	Pracovisko Dobšiná
Obvodný úrad	Rožňava
Územná vojenská správa	Košice
ÚPSVaR	Pracovisko Dobšiná
Obv. úrad životného prostredia	Rožňava

2.1 História

Územie, na ktorom vznikla Dobšiná patrilo od roku 1243 jednému z najmocnejších uhorských rodov - Bebekovcom. Získali ho od Belu IV. za pomoc v boji proti Tatárom. Prvá písomná zmienka pochádza z roku 1326, keď Bebekovci poverili šoltýsa (dedičného richtára) Mikuláša založením baníckeho mesta. Názvy mesta sa v priebehu rokov menili nasledovne: rok 1336 Dobsina, rok 1387 Dopsina, rok 1429 Dobsyna, rok 1773 Dobschina, Dobschau, Dobssyna, rok 1863 Dobsina, rok 1920 Dobšina a od roku 1927 Dobšiná. Ešte ako osada bola založená podľa krupinského práva a pozvali do nej nemeckých kolonistov. Vďaka prosperujúcemu baníctvu sa osada postupne vyvinula na mesto (civitas) a v roku 1417 získala od Žigmunda Luxemburského právo meča. Dňa 14. októbra 1584 nadránom mesto prepadli Turci, vyplienili ho a 352 obyvateľov odvliekli do zajatia. Podriadenosť voči zemepánom sa uvoľnila po vymretí štítnických Bebekovcov v roku 1594. Po schválení Maximiliánovho banského poriadku v roku 1723 bolo mesto oslobodené od zemepánskych poplatkov z baníctva a mohlo užívať práva slobodného kráľovského mesta. Počas protihabsburských povstaní sa v Dobšinej vyrábali zbrane pre kurucké vojsko. Na ďalší rozvoj mesta mal najväčší vplyv rozvoj baníctva a železiarstva. Základy železiarskej výroby tu boli postavené v roku 1680, keď saský technik Daniel Fischer postavil prvú vysokú pec.

V železiarskej výrobe pokračoval známy podnikateľ Pavol Lányi, ktorý dal v meste a jeho okolí začiatkom 18. storočia vybudovať prvé vysoké pece (zanikli až začiatkom 20. storočia). V Dobšinej bol zriadený banský súd (v roku 1743 bol zrušený). Koncom 19. storočia sa začala prejavovať kríza baníctva, rozmohlo sa vysťahovalectvo. V roku 1919 sa tu pod vplyvom intervencie maďarských vojsk odohrala tzv. Dobšinská vzbura. Vodcovia vzbury boli potrestaní a mesto muselo zaplatiť vojenskú kontribúciu. V rokoch 1938 - 1945, keď bola časť rožňavského okresu (vrátane Rožňavy) pripojená k Maďarsku, sa Dobšiná stala okresným mestom a sídlom okresného úradu. Počas SNP tu malo sídlo veliteľstvo 3. úseku II. taktickej skupiny povstaleckej armády a bola tu zriadená aj vojenská poľná nemocnica. V roku 1944 bol vytvorený revolučný národný výbor, neskôr mestský národný výbor a od roku 1990 má mesto zriadený mestský úrad.

2.2 Geografická charakteristika

Mesto Dobšiná sa nachádza v údolí Dobšinského potoka v juhovýchodnej časti Slovenského rudohoria (486 m. n. m.). Južnú časť chotára tvorí prevažne hornatina, na severozápade vrchovina a severovýchod zaberá výbežok Národného parku Slovenský raj. Stýka sa tu päť geomorfologických útvarov. Na severe je to časť Spišsko-Gemerského krasu Slovenský raj, v strede sa nachádza výbežok Volovských vrchov (Knola) a výbežok Stolických vrchov (Stolica) a na juhu časť Revúckej vrchoviny, Dobšinské predhorie. V jej katastrálnom území sa nachádza Dobšinská ľadová jaskyňa (sprístupnená v roku 1871), ktorá bola dňa 29. 11. 2000 zaradená do Zoznamu svetového prírodného dedičstva. V osade Dobšinská Ľadová Jaskyňa sa nachádza taktiež chránený prírodný výtvor Ostrá skala.

V okolí prevládajú bukové a zmiešané lesy. Z lesných plodov sa vyskytujú čučoriedky, brusnice, maliny, černice, huby a šípky. S výnimkou zubra európskeho sa tu vyskytuje raticová zver, zo šeliem je to vlk, medveď, rys ostrovid, mačka divá a pod.

Obr.1: Mapa SR s vyznačenou polohou mesta Dobšiná

2.3 Demografický vývoj

Počet obyvateľov mesta Dobšiná má od roku 2018 stúpajúci trend, od roku 2017 sa celkový počet obyvateľov zvýšil o 60. Pohlavie obyvateľov bolo s mužskou prevahou, k 31. 12. 2021 mali ale miernu prevahu ženy. Počet živonarodených stúpa tak, ako aj prirodzený prírastok. Počet prisťahovaných klesá, najväčší pokles prisťahovaných a zároveň najväčší počet vysťahovaných bol zaznamenaný v roku 2018.

Tab. 1: Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 2017 - 2021

	2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Počet obyvateľov	5 107	5 075	5 122	5 143	5 167
z toho muži	2 579	2 570	2 579	2 584	2 580
z toho ženy	2 510	2 505	2 543	2 559	2 587
Celkový prírastok/úbytok	11	- 32	47	21	24
živonarodení	92	88	96	96	104
zomrelí	48	50	51	52	54

Prirodzený prírastok/úbytok	44	38	45	44	50
prisťahovaní	52	25	49	28	32
vysťahovaní	85	94	47	51	58
mechanický prírastok/úbytok	-33	-69	2	-23	-26

Zdroj: Ohlasovňa pobytu mesta Dobšiná, údaje k 31.12. prísl. roku

V meste Dobšiná tvoria najpočetnejšiu zložku obyvatelia v produktívnom veku. Z celkového počtu 5 167 obyvateľov je v produktívnom veku 3 038 obyvateľov, čo je 59 %. Obyvateľov v predproduktívnom veku je 1 355, čo predstavuje 26 % a v poproduktívnom veku je 774 obyvateľov, čo predstavuje 15 % z celkového počtu obyvateľov.

Graf. 1: Veková štruktúra obyvateľstva

Zdroj: Ohlasovňa pobytu mesta Dobšiná

Tab. 2: Veková štruktúra obyvateľov

Základné demografické údaje (k 31.12.2021)	
Počet obyvateľov	5 167
Veková štruktúra obyvateľov	
Predproduktívny vek	1 355
Produktívny vek	3 038
Poproduktívny vek	774
Počet sobášov	25
Počet rozvodov	5
Počet živonarodených	104
z toho muži	44
z toho ženy	60
Počet zomretých spolu	54
z toho muži	31
z toho ženy	23
Celkový prírastok obyvateľov spolu	24
Štruktúra obyvateľov nad 65 rokov	
od 65 do 69 rokov	257
od 70 do 74 rokov	176
od 75 do 79 rokov	94
od 80 do 84 rokov	69
od 85 do 89 rokov	34
90 rokov a viac rokov	12
Miera nezamestnanosti	**16 %**

Zdroj: Mestský úrad Dobšiná, evidencia obyvateľov k 31.12.2021

Tab. 3: Národnostné zloženie obyvateľstva

Národnosť	Počet obyvateľov	%
slovenská	4083	71,60
maďarská	13	0,23
rómska	613	10,75
ukrajinská	1	0,02
česká	13	0,23
nemecká	8	0,14
poľská	4	0,07
bulharská	1	0,02
ostatné	3	0,05
nezistená	963	16,89
celkom	**5702**	**100,00**

Zdroj: ŠÚ SR k 31.12.2011

Tab. 4: Zloženie obyvateľstva podľa vierovyznania

Náboženské vyznanie	počet obyvateľov	%
Rímskokatolícka cirkev	1595	27,97
Gréckokatolícka cirkev	32	0,56
Pravoslávna cirkev	6	0,11
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	1126	19,75
Reformovaná kresťanská cirkev	6	0,11
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	32	0,56
Evanjelická cirkev metodistická	40	0,70
Kresťanské zbory	20	0,35
Apoštolská cirkev	3	0,05
Starokatolícka cirkev	12	0,21
Cirkev československá husitská	1	0,02
Bez vyznania	1759	30,85
Iné	5	0,09
Nezistené	1065	18,67
Spolu	5702	100

Zdroj: ŠÚ SR k 31.12.2011

Tab. 5: Obyvateľstvo podľa dosiahnutého stupňa vzdelania

Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa vzdelania				
Najvyšší ukončený stupeň vzdelania	**Muži**	**Ženy**	**Spolu**	**%**
Základné vzdelanie	561	660	1221	21,41
Stredné vzdelanie	1245	1008	2253	39,51
Vysokoškolské vzdelanie	169	239	408	7,16
Ostatní bez udania škol. vzdelania	82	147	229	4,02
Deti do 16 rokov	797	794	1591	27,90
Úhrn	2854	2848	5702	100,00

Zdroj: ŠÚ SR k 31.12.2011

3 SÚČASNÝ STAV POSKYTOVATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

V meste Dobšiná poskytuje sociálne služby v zmysle zákona o sociálnych službách jeden verejný poskytovateľ, ktorým je mesto Dobšiná. Prevádzkuje zariadenie opatrovateľskej služby, komunitné centrum, poskytuje opatrovateľskú službu v terénnej forme. Pre seniorov mesto ponúka možnosť socializácie v dennom centre. Okrem toho mesto zabezpečuje terénnu sociálnu prácu zameranú najmä na príslušníkov marginalizovanej rómskej komunity. V Dobšinej dlhé roky pôsobí aj centrum pre deti a rodiny - bývalý detský domov, ktoré zabezpečuje starostlivosť o deti a mládež s nariadenou ústavnou starostlivosťou a poskytuje aj pomoc rodinám s deťmi formou núdzového ubytovania. V meste neposkytuje sociálne služby žiadny neverejný poskytovateľ.

V Dobšinej už dlhodobo absentuje poskytovanie sociálnych služieb prostredníctvom neverejných poskytovateľov. Väčší okruh poskytovateľov by určite prispel k rozvoju poskytovania viacerých druhov sociálnych služieb, zvýšeniu ich kvality a lepšiemu uspokojovaniu potrieb obyvateľov v tejto oblasti.

Tab. 6: Subjekty poskytujúce sociálne služby

Subjekty poskytujúce sociálne služby - názov, adresa	Cieľová skupina	Súčasný stav	Plánovaný stav
Mesto Dobšiná - Zariadenie opatrovateľskej služby, SNP 620, Dobšiná	seniori - ženy	2 klientky	8 miest
Opatrovateľská služba - terénna	dôchodcovia, FO odkázané na pomoc inej FO	21 klientov	25 klientov
Denné centrum Jarková 370, Dobšiná	seniori	60 členov	60 členov
Komunitné centrum	Príslušníci MRK	335 klientov	400 klientov

Zdroj: Mestský úrad Dobšiná

3.1 Identifikácia a analýza cieľových skupín príjemcov sociálnych služieb a ich potrieb

3.1.1 Seniori

Služby určené cieľovej skupine seniorov sú poskytované občanom, ktorí dosiahli dôchodkový vek a ocitli sa v situácii vyžadujúcej pomoc a podporu zo strany komunity, nakoľko ich už nemôžu získať iným štandardným spôsobom. Zloženie tejto skupiny je napriek uvedenej charakteristike veľmi rôznorodé, s ohľadom na individuálny zdravotný stav, sociálne kontakty s okolím, vitalitu a životný postoj každého jedinca.

Tab.7 Dôchodkový vek

Občania v dôchodkovom veku	
Rok	**Počet**
2017	744
2018	706
2019	726
2020	750
2021	774

Zdroj: Mestský úrad Dobšiná

V predchádzajúcej tabuľke je možné vidieť narastajúci trend počtu obyvateľov v dôchodkovom veku, ktorí k 31. 12. 2021 tvorili 15 % z celkového počtu obyvateľov mesta. Je to počtom druhá najvýraznejšia sociálna skupina, ktorej potreby je nutné riešiť v komunitnom pláne sociálnych služieb. Súčasný stav v poskytovaní sociálnych služieb pre túto sociálnu skupinu je nasledovný:

V meste sa nachádza jedno denné centrum s kapacitou 60 osôb. Jedná sa o nízkoprahové zariadenie, ktoré navštevujú dôchodcovia bez nutnosti splnenia akýchkoľvek podmienok. Schádzajú sa pravidelne trikrát do týždňa a realizujú spolu rôzne voľnočasové aktivity. Donedávna v meste fungovalo aj ďalšie denné centrum na Hnileckej ulici, z dôvodu nezáujmu obyvateľov a nízku návštevnosť bolo zrušené.

Mesto Dobšiná poskytuje pre seniorov aj služby v pobytovom zariadení opatrovateľskej služby s kapacitou 8 miest, ktoré je v súčasnosti využívané na 20 %. Zariadenie poskytuje sociálne služby v zmysle zákona osobám, ktoré sú odkázané na pomoc inej osoby a ich stupeň

odkázanosti je najmenej II. Dlhodobo zaznamenávame nezáujem občanov o poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení, jeho kapacitu sa nám nedarí naplniť. Je to aj preto, že opatrovanie je pre prijímateľov zabezpečené len do 15. 00 hod. počas pracovného týždňa. V popoludňajších a nočných hodinách a počas víkendov sú prijímatelia odkázaní sami na seba. Preto sú tu prijímaní relatívne samostatní žiadatelia. Vzhľadom na požiadavky obyvateľov a ich rodinných príslušníkov by bolo vhodné zabezpečiť nepretržité poskytovanie tejto sociálnej služby aj pre záujemcov s vyšším stupňom odkázanosti.

V snahe zabezpečenia kvalitného prežívania staroby a čo najdlhšieho zotrvania občana vo svojom domácom prostredí mesto Dobšiná poskytuje opatrovateľskú službu. Táto sa poskytuje v domácom prostredí a prijímateľom je opatrovateľkami poskytovaná pomoc pri sebaobslužných úkonoch, pri starostlivosti o domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách. V roku 2021 mesto Dobšiná poskytovalo opatrovateľskú službu celkom 21 občanom prostredníctvom 12 opatrovateliek.

Stravovanie dôchodcov je zabezpečené v 2 reštauračných zariadeniach, a to v reštaurácii Arabela a reštaurácii Vináreň, ktoré poskytujú stravovanie pre seniorov za dostupnú cenu. V súčasnosti mesto dôchodcom na stravovanie neprispieva.

Potreby rozvoja:

- zvýšenie rozsahu a kapacít zariadení
- modernizácia interiéru a technického vybavenia
- rozvoj služieb
- nové zariadenia a služby (zariadenie pre seniorov, denný stacionár, jedáleň, signalizácia potreby pomoci, prepravná služba a pod.)

3.1.2 Marginalizovaná skupina obyvateľov

V meste sa nachádza 1 separovaná rómska osada, ktorá leží na okraji mesta smerom od Rožňavy na Dedičnej ulici. Táto cieľová skupina si vyžaduje osobitnú pozornosť a prístup. Ich sociálnu situáciu dlhodobo komplikuje vysoká miera nezamestnanosti, ktorá je spôsobená predovšetkým nízkou úrovňou vzdelania, nezodpovedným prístupom k životu a nedostatočnými, resp. absentujúcimi pracovnými návykmi. Neprispôsobiví občania tvoria sociálne najslabšiu skupinu obyvateľstva. V súčasnosti sa odhaduje rómska populácia na 2 000 trvalo žijúcich v meste, čo je viac, než sa k tejto národnosti prihlásilo pri sčítaní obyvateľstva (ŠÚ SR k 31.12.2011). Nie všetkých príslušníkov tejto národnostnej menšiny ale môžeme zaradiť medzi neprispôsobivých. Najväčšia koncentrácia marginalizovanej skupiny obyvateľov je na Dedičnej ulici a v určitých lokalitách v meste. Najmä na Dedičnej ulici má mesto snahu skvalitniť podmienky bývania a služieb s tým spojených, aby boli pokryté základné životné podmienky týchto obyvateľov. Koncom roku 2018 bolo obyvateľom osady, bývajúcim dovtedy v chatrčiach, odovzdaných 102 nízkoštandardných bytov, ktorých výstavbu s finančným prispením EÚ zabezpečilo Mesto Dobšiná. S tým vznikla aj potreba usmerňovania ich a vedenia k správnemu užívaniu bytov, pravidelnej úhrade nákladov súvisiacich s užívaním bytov, dodržiavania hygieny nielen v bytoch, ale aj v spoločných priestoroch a v okolí bytových domov. Okrem rómskej osady je v meste väčšia koncentrácia Rómov na uliciach Zimná, Cintorínska a Železničná. Medzi najväčšie problémy tejto skupiny obyvateľov patria nevhodné podmienky na bývanie, zastavená dodávka pitnej vody a elektriny, nízka hygienická úroveň obydlí i občanov, dlhodobá nezamestnanosť. Ďalší Rómovia bývajú v rodinných domoch a bytoch integrovaní medzi majoritným obyvateľstvom.

K riešeniu sociálnej situácie tejto menšiny prispieva program terénnej sociálnej práce, v rámci ktorého v meste pracujú 4 terénni sociálni pracovníci. Činnosť týchto pracovníkov je zameraná na podporu a zabezpečenie sociálnej integrácie, zlepšenie hygienických návykov, poskytovanie poradenstva v oblasti využívania dávok a príspevkov na zákonom stanovený účel, zvýšenie vzdelanostnej úrovne a ďalšie aktivity súvisiace s riešením nepriaznivej životnej situácie tejto časti miestnej populácie. V oblasti integrácie marginalizovanej rómskej komunity do spoločnosti v meste aktívne pôsobí ak komunitné centrum, ktoré poskytuje sociálne služby terénnou i ambulantnou formou so zameraním najmä na deti a mládež. Svoje služby poskytuje

v zrekonštruovanej budove na Novej ulici, ktorá bola daná na užívanie výlučne pre potreby komunitného centra v roku 2020.

V rámci aktivácie nezamestnaných občanov z tejto skupiny obyvateľov je prínosná spolupráca Mestskej polície v Dobšinej s Rómskou občianskou hliadkou, ktorej členovia zabezpečujú dohľad nad verejným poriadkom, riešenie drobných sporov, vykonávanie osvety na školách, prevenciu kriminality, spoluprácu s terénnymi sociálnymi pracovníkmi a mnohé ďalšie aktivity na podporu rozvoja miestnej komunity.

Potreby rozvoja cieľovej sociálnej skupiny:

- rozšírenie terénnych služieb zameraných na miestnu marginalizovanú rómsku komunitu,
- vzdelávanie rómskych detí (zlepšiť predškolskú prípravu, zlepšiť správanie a návyky detí, zlepšiť plnenie povinnej školskej dochádzky...),
- voľnočasové aktivity zamerané na rómske deti a dospelých (komunitné centrum, kluby detí, CVČDaM, ZUŠ, materské centrá a pod.),
- vzdelávanie dospelých Rómov (rekvalifikácia, získavanie pracovných návykov, motivácia k vyvíjaniu vlastnej snahy k zmene svojej sociálnej situácie),
- odstránenie bariér – fyzických a komunikačných medzi jednotlivými kategóriami cieľovej skupiny a majoritnou komunitou.

Predpokladom úspešného riešenia miestnej rómskej problematiky je predovšetkým zlepšenie spolupráce a komunikácie zainteresovaných subjektov, zabezpečenie efektívneho využívania finančných prostriedkov a koordinácia činností jednotlivých subjektov.

3.1.3 Občania v hmotnej núdzi a občania bez domova

Skupinu občanov v hmotnej núdzi tvoria najmä dlhodobo nezamestnaní (najmenej 12 po sebe nasledujúcich mesiacov), občania s obmedzenými finančnými príjmami a ľudia, ktorí vzhľadom k finančnej situácii prišli o bývanie alebo prestali platiť nájomné a stali sa neplatičmi. Mesto Dobšiná v rokoch 2018 – 2020 realizovalo výstavbu celkom 4 bytových domov, z toho

2 na Dedičnej ulici a 2 na Rybárskej ulici, v ktorých sú vytvorené podmienky na bývanie občanov s nízkymi príjmami.

Nezamestnané obyvateľstvo je charakterizované ako obyvateľstvo, ktoré nevykonáva žiadnu platenú prácu, no aktívne si ju hľadá. V podmienkach Slovenskej republiky to znamená, že títo obyvatelia sa musia pravidelne, v určených intervaloch hlásiť na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny. Dobrovoľne nezamestnané obyvateľstvo, t. j. tí, ktorí nevykonávajú žiadnu platenú prácu a ani nemajú žiaden záujem si ju nájsť, nepatrí medzi nezamestnané obyvateľstvo (z hľadiska štatistického vykazovania i z hľadiska ekonomických vied). Celkový vývoj počtu nezamestnaných zobrazuje tabuľka č. 8. Štruktúru nezamestnaných podľa stupňa dosiahnutého vzdelania zachytáva tabuľka č. 9.

Tab. 8: Vývoj počtu nezamestnaných

Počet UoZ v meste Dobšiná podľa pohlavia				
Počet UoZ k 31.12.	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Muž	195	175	236	250
Žena	212	216	228	231
Spolu	407	391	464	481

Zdroj: ÚPSVaR

Tab. 9: Štruktúra UoZ podľa veku

Počet UoZ v meste Dobšiná podľa veku				
Počet UoZ k 31.12.	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
< 20 rokov	10	14	18	12
>= 20 do < 25 rokov	49	45	49	44
>= 25 do < 30 rokov	47	42	52	59
>= 30 do < 35 rokov	62	42	51	63
>= 35 do < 40 rokov	46	45	57	59
>= 40 do < 45 rokov	41	39	52	47
>= 45 do < 50 rokov	56	56	59	66
>= 50 do < 55 rokov	43	49	52	56
>= 55 do < 60 rokov	41	44	51	47
>= 60 rokov	12	15	23	28
Spolu	407	391	464	481

Zdroj: ÚPSVaR

Potreby rozvoja cieľovej sociálnej skupiny:

- zriadenie terénnych služieb zameraných na prácu s klientmi postihnutými rôznymi druhmi závislostí,
- poskytovanie sociálneho poradenstva, krízového poradenstva,
- výstavba sociálnych bytov pre sociálne slabšie skupiny obyvateľstva,
- vzdelávanie dlhodobo nezamestnaných obyvateľov (zvyšovanie ich kvalifikácie a zručností).

3.1.4 Zdravotne postihnutí občania

Zdravotné postihnutie predstavuje zdravotné znevýhodnenie jednotlivca, ktoré ovplyvňuje nielen jeho schopnosti, ale aj každodenný život. Existujú rôzne formy zdravotného postihnutia:

- telesné postihnutie,
- zrakové postihnutie,
- sluchové postihnutie,
- rečové postihnutie,
- mentálne postihnutie,
- duševné postihnutie,
- poruchy pohybových ústrojov.

Tab. 10 Fyzické osoby s ŤZP

Počet FO s ŤZP podľa pohlavia	Rok			
Počet FO s ŤZP	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Muž	220	227	230	229
Žena	213	227	238	242
Spolu	433	454	468	471

Počet FO s ŤZP podľa veku	Rok			
Počet FO s ŤZP	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
do 15 rokov	27	33	38	44
15 – 25 rokov	29	32	35	36
25 – 50 rokov	74	75	71	69
50 – 65 rokov	145	144	142	133
nad 65 rokov	158	170	182	189
Spolu	433	454	468	471

Zdroj: ÚPSvaR

Mesto nemá dostatočne zabezpečené služby v rámci tejto cieľovej skupiny. Mestu stále chýbajú špecializované zariadenia sociálnych služieb pre občanov so zdravotným postihnutím. Potreby občanov so zdravotným postihnutím sú do istej miery uspokojované príspevkami z ÚPSVaR na zmierňovanie dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia

Potreby rozvoja cieľovej sociálnej skupiny:

- výstavba bezbariérových chodníkov a prístupov na úradoch,
- zriadenie chránených dielní a denných stacionárov,
- sociálny taxík (rozvoz k lekárovi, resp. iným službám),
- požičiavanie zdravotných a kompenzačných pomôcok

3.1.5 Rodiny s deťmi v ohrození

Mesto Dobšiná eviduje približne 700 rodín s nezaopatrenými deťmi. Najviac ohrozenou skupinou sú neúplné rodiny s deťmi a viacpočetné rodiny v hmotnej núdzi. Situáciu týchto rodín komplikuje najmä nedostatok cenovo dostupných bytov a nedostatok finančných prostriedkov.

Ohrozenou skupinou sú taktiež týrané deti a deti a mládež v krízových situáciách. V meste absentuje krízové stredisko, ako aj centrum poradenských služieb. Sociálnu kuratelu zabezpečuje centrum pre deti a rodiny, ktoré poskytuje dočasné ubytovanie deťom v prípadoch, kedy sa rodič nechce alebo nemôže o nich postarať.

Potreby rozvoja cieľovej sociálnej skupiny:

- výstavba nájomných bytov bežného štandardu pre mladé rodiny,
- rozšírenie kapacít existujúceho centra pre deti a rodiny,
- prevádzkovanie centier pre zmysluplné trávenie voľného času detí a mládeže (CVČ, klubovne, športové areály atď.)
- podpora prevádzky komunitného centra a terénnej sociálnej práce

4 SWOT ANALÝZA

SWOT je skratka vytvorená z prvých písmen anglických slov: Strengths – silné stránky, Weaknesses – slabé stránky, Opportunities – príležitosti, Threats – ohrozenia.

SWOT analýza je štandardná metóda, ktorá slúži k prezentácii analytických poznatkov o najrôznejších objektoch skúmania. Je založená na výstižnej a objektívnej charakteristike silných a slabých stránok skúmaného objektu a jeho možných príležitostí a ohrození. Správne vypracovanie SWOT analýzy je základom k dosiahnutiu stanoveného cieľa

Tabuľka 11: SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
• záujem mesta na fungovaní a zaistení sociálnych služieb • existencia siete rôznorodých sociálnych služieb • dobrá (cenová) dostupnosť sociálnych služieb • kvalitná spolupráca medzi občanmi a pracovníkmi mesta • využívanie súčasnej ponuky sociálnych služieb • vysoká profesionalita sociálnych pracovníkov • početná skupina aktívnych dôchodcov • dostupné aktivity pre seniorov • existujúce objekty pre vybudovanie zariadenia sociálnych služieb • voľné pozemky vo vlastníctve mesta pre výstavbu zariadení sociálnych služieb • zapájanie neprispôsobivých spoluobčanov do aktivačných prác • existencia organizácií - OZ Detstvo deťom, CVČDaM, ZUŠ, JDS,ZO	• vysoká miera nezamestnanosti, problém dlhodobej nezamestnanosti • nedostatok pracovných príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím • vysoká koncentrácia neprispôsobivých obyvateľov • nárast počtu seniorov a starnutie obyvateľstva • nízka životná úroveň niektorých obyvateľov • nízka vzdelanostná úroveň niektorých skupín obyvateľov, nezáujem o vzdelávanie • vysoká pôrodnosť u mladistvých, maloletých a neprispôsobivých obyvateľov • chýbajúce bezbariérové prístupy na úrady atď. • nedostatočná informovanosť o ponuke sociálnych služieb v meste • nejasné, nepravidelné a nedostatočné financovanie sociálnych služieb • nedostatok bytov nižšieho štandardu	• možnosť získania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ • podpora aktivít riešiacich rómsku problematiku • vytvorenie Komunitného plánu sociálnych služieb • tolerancia marginalizovanej rómskej komunity • skvalitňovanie poskytovaných sociálnych služieb • posilnenie preventívnej činnosť v sociálnej práci • zvyšovanie informovanosti miestnych obyvateľov a sociálnych pracovníkov • vzdelávanie pracovníkov v sociálnej oblasti • vytvorenie nových pracovných príležitosti • národné programy - napr. aktivačné práce a pod.	• nedostatok kvalifikovaných sociálnych pracovníkov • "vyhorenie" pracovníkov v oblasti poskytovania sociálnych služieb • riziko stagnácie dlhodobo nezamestnaných - nechuť zapojiť sa do trhu práce • slabé finančné ohodnotenie sociálnych pracovníkov • nízky sociálny status pracovníkov sociálnych služieb • nedostatok finančných prostriedkov pre oblasť poskytovania sociálnych služieb • nedostatok pracovných pozícií pre sociálnych pracovníkov • neustále zmeny v legislatíve, v sociálnych zákonoch • nezáujem riešenia problémov

SZTP	• nedostatok ambulancií s poskytovaním privátnych zdravotníckych služieb a špecializovaných odborných zdravotníckych služieb v meste • nedostupnosť základných zdravotníckych služieb - úkonov pre imobliných občanov (napr. podávanie injekcií v domácnosti a pod.) • neexistencia neverejných poskytovateľov sociálnych služieb	• zvyšovanie právneho povedomia o ľudských právach • zlepšovanie časovej a cenovej dostupnosti sociálnych služieb • skvalitnenie komunikácie a spolupráce medzi poskytovateľmi služieb • snaha motivovať neprispôsobivých obyvateľov k zodpovednosti a viesť ich k zodpovednému plneniu rodičovských povinností • zabezpečiť dochádzku detí do škôl a motivovať ich k vzdelávaniu	marginalizovanej rómskej komunity • pasivita neprispôsobivých občanov • rozšírená drobná kriminalita u určitých skupín obyvateľstva • malá adresnosť sociálnych služieb, zneužívanie sociálnych výhod • financovanie len tzv. pilotných sociálnych projektov, chýba finančná kontinuita

Tabuľka Zdroj: Mesto Dobšiná

5 STRATEGICKÁ ČASŤ

5.1 Strategické a špecifické ciele

Základným strategickým a plánovacím dokumentom usmerňujúcim rozvoj miest a obcí je program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja. Komunitný plán ako strednodobý rozvojový dokument rešpektuje globálny cieľ, strategický cieľ a priority naformulované v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Dobšiná na obdobie 2021 – 2027 s výhľadom do roku 2030 (ďalej len PHRaSR mesta Dobšiná).

V oblasti sociálnych služieb je v PHRaSR mesta Dobšiná definovaný tento strategický zámer: „Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbať o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť s cieľom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta.“

Jednotlivé špecifické ciele sú v PHRaSR mesta Dobšiná zaradené do jednotlivých programov a z nich sme vychádzali i pri definovaní špecifických cieľov Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Dobšiná na roky 2023-2030. Pri definovaní špecifických cieľov boli zohľadnené aj požiadavky obyvateľov mesta, pri zisťovaní ktorých bola použitá dotazníková metóda.

Špecifické ciele sú pripravované podľa aktuálnych potrieb obyvateľov vzhľadom k prístupnosti a možnostiam mesta. Špecifický cieľ predstavuje charakteristiku cieľového stavu už na detailnej úrovni s jasným a výstižným pomenovaním. Jednotlivé priority vymedzujú prioritné oblasti strategického plánovania, ktoré nadväzujú na špecifické ciele a taktiež obsahujú konkrétne aktivity pre rozvoj v sociálnej oblasti.

Tab. 12: Prehľad špecifických cieľov a priorít

P. č.	Špecifický cieľ	Priority
1	SKVALITNENIE, ROZŠÍRENIE A INOVOVANIE PONUKY SOCIÁLNYCH SLUŽIEB PODĽA DOPYTU PRE SENIOROV A DLHODOBO CHORÝCH, ABY MOHLI ČO NAJDLHŠIE ZOSTAŤ V ICH PRIRODZENOM PROSTREDÍ A ŽILI PLNOHODNOTNÝ ŽIVOT	Služby zamerané na skvalitnenie služieb pre seniorov a dlhodobo chorých
2	ZLEPŠENIE PODMIENOK PRE SOCIÁLNU INKLÚZIU SOCIÁLNE ODKÁZANÝCH A SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÝCH OBČANOV	Služby zamerané na osoby ohrozené sociálnym vylúčením
3	INTEGRÁCIA OBČANOV SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM A ICH ZARADENIE MEDZI OSTATNÝCH OBYVATEĽOV MESTA	Služby zamerané na osoby so zdravotným postihnutím
4	PODPORA MLADÝCH RODÍN, POSKYTNUTIE STAROSTLIVOSTI V KRÍZOVÝCH SITUÁCIÁCH, V OBLASTI ZOSÚLADENIA RODINNÉHO A PRACOVNÉHO ŽIVOTA	Služby pre mladé rodiny, matky s deťmi, deti a mládež
5	ZLEPŠENIE SPOLUPRÁCE A INFORMOVANOSTI MEDZI JEDNOTLIVÝMI POSKYTOVATEĽMI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB, PODPORA VZDELÁVANIA	Služby pre podporu vzdelávania pracovníkov a informovanosť
6	PODPORA ZAMESTNANOSTI	Služby pre podporu udržania zamestnanosti

1. **Špecifický cieľ-** *SKVALITNENIE, ROZŠÍRENIE A INOVOVANIE PONUKY SOCIÁLNYCH SLUŽIEB PODĽA DOPYTU PRE SENIOROV A DLHODOBO CHORÝCH, ABY MOHLI ČO NAJDLHŠIE ZOSTAŤ V ICH PRIRODZENOM PROSTREDÍ A ŽILI PLNOHODNOTNÝ ŽIVOT*

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Časový harmonogram	Zdroje financovania	Predpokladané náklady (v tisícoch eur)
Služby zamerané na skvalitnenie služieb pre seniorov a dlhodobo chorých	1.1 Podpora ambulantných a terénnych služieb	1.1.1 Zriadenie denného stacionára a zabezpečenie jeho prevádzky (kapacita 25 miest)	2023 - 2030	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	50/zriadenie 30/prevádzka/rok
		1.1.2 Poskytovanie terénnej opatrovateľskej služby a zvýšenie jej kapacity o 10 miest	priebežne a do konca roku 2030	rozpočet mesta, ŠF EÚ	150/rok
	1.2 Pobytové služby	1.2.1 Zriadenie zariadenia pre seniorov a zabezpečenie jeho prevádzky (kapacita 40 miest)	2023 - 2030	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií, VÚC	750/zriadenie 200/prevádzka/rok
		1.2.2 Zabezpečenie prevádzky zariadenia opatrovateľskej služby (kapacita 8 miest)	2023- 2030	rozpočet mesta	55/ročne
	1.3 Voľnočasové a klubové aktivity	1.3.1 Organizovanie voľnočasových aktivít pre seniorov (športové a kultúrne podujatia)	priebežne	poskytovateľ soc. služby, rozpočet mesta, granty	5/rok
		1.3.2 Zabezpečenie prevádzky denného centra	2023 - 2030	rozpočet mesta	5/rok
	1.4 Doprava	1.4.1 Prepravná služba, nákup vozidla	2023 - 2030	rozpočet mesta, ŠF EÚ,	10
	1.5 Inovatívne služby	1.5.1 Zriadenie a zabezpečenie prevádzky jedálne pre dôchodcov s rozvozom stravy domov	2023 - 2030	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	20/zriadenie 20/prevádzka/rok
		1.5.2 Rozšírenie a podpora inovatívnych služieb - služby včasnej intervencie	2023 - 2030	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje	2/rok

2. Špecifický cieľ - *ZLEPŠENIE PODMIENOK PRE SOCIÁLNU INKLÚZIU SOCIÁLNE ODKÁZANÝCH A SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÝCH OBČANOV*

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Časový harmonogram	Zdroje financovania	Predpokladané náklady (v tisícoch eur)
2. Služby zamerané na osoby ohrozené sociálnym vylúčením	2.1 Podpora ambulantných a terénnych sociálnych služieb	2.1.1 Zabezpečenie prevádzky komunitného centra	2023 - 2030	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	80/ rok
		2.1.2 Pokračovať v zabezpečení terénnej sociálnej práce	2023 - 2030	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	80/rok
		2.1.3 Zabezpečiť prevádzku práčovne a strediska osobnej hygieny v komunitnom centre	do konca roku 2030	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	10/rok
	2.2 Podpora poradenstva a prevencie	2.2.1 Realizácia preventívnych programov na školách	priebežne	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	1/rok
	2.3 Voľnočasové aktivity	2.3.1 Podpora voľnočasových aktivít detí a mládeže z MRK, realizácia preventívnych aktivít	priebežne	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	1/rok

3. Špecifický cieľ - *INTEGRÁCIA OBČANOV SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM A ICH ZARADENIE MEDZI OSTATNÝCH OBYVATEĽOV MESTA.*

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Časový harmonogram	Zdroje financovania	Predpokladané náklady (v tisícoch eur)
3. Služby zamerané na osoby so zdravotným postihnutím	3.1 Podpora ambulantných a terénnych služieb	3.1.1 Požičiavanie zdravotníckych a kompenzačných pomôcok	priebežne	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	1
		3.1.2 Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	priebežne	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	10/rok
		3.1.3 Zriadenie jedálne pre osoby s ŤZP a zabezpečenie jej prevádzky	do konca roku 2030	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	20/zriadenie 20/prevádzka/rok
		3.1.4 Zriadenie denného stacionára a zabezpečenie jeho prevádzky (kapacita 25 miest)	do konca roku 2030	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	50/zriadenie 30/prevádzka/rok
	3.2 Mobilita	3.2.1 Vybudovanie bezbariérových prístupov do úradov a inštitúcií	priebežne	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	10
		3.2.2 Prepravná služba, nákup vozidla	2023 - 2030	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	10
	3.3 Zamestnanosť	3.3.1 Zriadenie chránenej dielne a zabezpečenie jej prevádzky	2023 – 2030	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	100/zriadenie 70/prevádzka/rok

	3.4 Voľnočasové aktivity	3.4.1 Organizovanie voľnočasových aktivít (športové a kultúrne podujatia)	priebežne	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	0,5/rok

4. Špecifický cieľ - *PODPORA MLADÝCH RODÍN, POSKYTNUTIE STAROSTLIVOSTI V KRÍZOVÝCH SITUÁCIÁCH, V OBLASTI ZOSÚLADENIA RODINNÉHO A PRACOVNÉHO ŽIVOTA*

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Časový harmonogram	Zdroje financovania	Predpokladané náklady (v tisícoch eur)
4. Služby pre mladé rodiny, matky s deťmi, deti a mládež	4.1 Núdzové ubytovanie	4.1.1 Vybudovanie a prevádzka zariadenia pre matky s deťmi v núdzi (kapacita 15 miest)	2023 - 2030	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	100/zriadenie 70/prevádzka/rok
	4.2 Podpora nízko-prahových zariadení pre rodiny, deti a mládež	4.2.1 Zabezpečenie prevádzky komunitného centra	2023 - 2030	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	80/ rok
	4.3 Voľnočasové aktivity	4.3.1 Finančná podpora voľnočasových aktivít detí z nízkopríjmových a viacpočetných rodín	2023 - 2030	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	1/rok
	4.4 Poradenské služby	4.4.1 Zabezpečenie poradenstva pre rodiny, príp. osamelých rodičov v krízovej situácii	2023 - 2030	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	

5. Špecifický cieľ - *ZLEPŠENIE SPOLUPRÁCE A INFORMOVANOSTI MEDZI JEDNOTLIVÝMI POSKYTOVATEĽMI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB, PODPORA VZDELÁVANIA*

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Časový harmonogram	Zdroje financovania	Predpokladané náklady (v tisícoch eur)
5. Služby pre podporu vzdelávania pracovníkov a informovanosť verejnosti	5.1 Zlepšiť spoluprácu a informovanosť medzi jednotlivými poskytovateľmi sociálnych služieb, podpora vzdelávania	5.1.1 Pravidelné stretnutia poskytovateľov sociálnych služieb	priebežne	rozpočet mesta, ŠF EÚ	1
		5.1.2 Kvalifikačné opatrenia (zabezpečiť účasť zamestnancov na školeniach, seminároch a pod.)	priebežne	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	0,5/rok

6. Špecifický cieľ – *PODPORA ZAMESTNANOSTI*

Priorita	Opatrenia	Aktivity	Časový harmonogram	Zdroje financovania	Predpokladané náklady (v tisícoch eur)
6. Služby pre podporu udržania zamestnanosti	6.1 Podpora pracovných návykov, poradenstvo a prevencia	6.1.1 Poskytovanie individuálneho poradenstva pri hľadaní práce	priebežne	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	1
		6.1.2 Poskytnutie priestorov na realizáciu poradenských služieb, rekvalifikačných kurzov, a pod.	priebežne	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	1

6 MONITOROVANIE A HODNOTENIE KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Základom komunitného plánovania je spracovanie a schválenie dokumentu. Je to ukončenie prvej etapy, ktorá pokračuje monitorovaním a následným vyhodnocovaním plnenia.

Pre úspešnú realizáciu jednotlivých špecifických cieľov a opatrení definovaných v komunitnom pláne sociálnych služieb je nutné stanoviť ich predbežný vecný, časový a finančný rámec. Časový rámec plnenia komunitného plánu sociálnych služieb je stanovený na roky 2023 – 2030, pričom aktivity mesta Dobšiná sa budú realizovať priebežne, v súlade s potrebami občanov. Komunitný plán sociálnych služieb je koncipovaný ako otvorený dokument, ktorého koordinátorom a garantom plnenia je mesto Dobšiná. Pripomienky verejnosti sa budú zhromažďovať priebežne a vyhodnocovať raz ročne. Očakáva sa, že obyvatelia mesta vyjadria svoje požiadavky vo sfére poskytovania sociálnych služieb, aby sa zapracovali do budúcej aktualizácie komunitného plánovania. Písomné návrhy obyvateľov preberá poverený pracovník za sociálnu oblasť, pri ústnych návrhoch sa vyhotoví záznam o predloženom návrhu s podpisom navrhovateľa.

Monitorovanie plnenia komunitného plánu sociálnych služieb bude realizované prostredníctvom každoročne spracovaného informačného materiálu, ktorý sa bude predkladať na rokovanie mestského zastupiteľstva každoročne k 31. 3. za predchádzajúci kalendárny rok.

ZÁVER

Spracovaním Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Dobšiná (KPSS) ako strednodobého plánovacieho dokumentu sa v meste pristúpilo ku komplexnému plánovaniu sociálnych služieb. Komunitný plán sociálnych služieb je legislatívne záväzný dokument, je zároveň otvorený potrebám občanov mesta, ako aj participácii poskytovateľov sociálnych služieb. KPSS mesta Dobšiná je výsledkom spolupráce mesta Dobšiná, poskytovateľov sociálnych služieb a občanov, ktorí sú prijímateľmi sociálnych služieb. Plán bol pripravovaný na základe stretnutí pracovnej skupiny, individuálnych konzultácií, spoločných dialógov a kooperácie.

Do komunitného plánovania mesto zapojilo obyvateľov prostredníctvo dotazníkového prieskumu, pričom dotazník bol distribuovaný do domácností a bol taktiež umiestnený na webovej stránke mesta. Radi by sme poďakovali všetkým obyvateľom mesta, ktorí tento dotazník vyplnili a odovzdali na vyhodnotenie.

Zámerom mesta je, aby sa komunitné plánovanie sociálnych služieb stalo trvalou súčasťou plánovacej praxe a prispelo k rozvoju a skvalitneniu života miestnych obyvateľov, rozvoju komunity a mesta Dobšiná.

Poďakovanie zároveň patrí aj členom pracovnej skupiny, ktorí sa podieľali na príprave tohto komunitného plánu sociálnych služieb.

Dokument bol prerokovaný a schválený Mestským zastupiteľstvom v Dobšinej dňa: 22. 9. 2022 uznesením číslo 610-22/IX-2022-MsZ.

PRÍLOHY

Príloha 1:

Zoznam členov pracovnej skupiny

P.č.	Meno a priezvisko	Inštitúcia
1.	Juraj Floch	Poslanec MsZ, predseda Komisie pre riešenie regionálnej, sociálnej a rómskej problematiky, verejného poriadku a škôd pri Mestskom zastupiteľstve mesta Dobšiná (sociálna komisia)
2.	Mgr. Anna Wágnerová	Sociálna pracovníčka mesta
3.	Mgr. Eva Dovalovská	Sociálna pracovníčka mesta
4.	Bc. Margareta Kosková	Členka sociálnej komisie
5.	Eva Liptáková	Predsedníčka Denného centra v Dobšinej
6.	PhDr. Eva Mihóková	Členka sociálnej komisie
7.	Anna Gorejová	Členka Denného centra v Dobšinej
8.	Jozef Lelko	Predseda ZO SZTP v Dobšinej
9.	Marián Bubenčík	Pracovník mesta pre styk s rómskou komunitou

Príloha 2:

Zdroje a pramene tvorby a spracovania komunitného plánu sociálnych služieb

Pri tvorbe a spracovaní komunitného plánu sociálnych služieb mesta Dobšiná boli použité nasledovné zákony, príručky, dokumenty:

1. **Legislatívne pramene**
   - ❖ Ústava SR
   - ❖ Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
   - ❖ Zákon NR SR č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
   - ❖ Zákon NR SR č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
   - ❖ Zákon NR SR č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
   - ❖ Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 - 2030

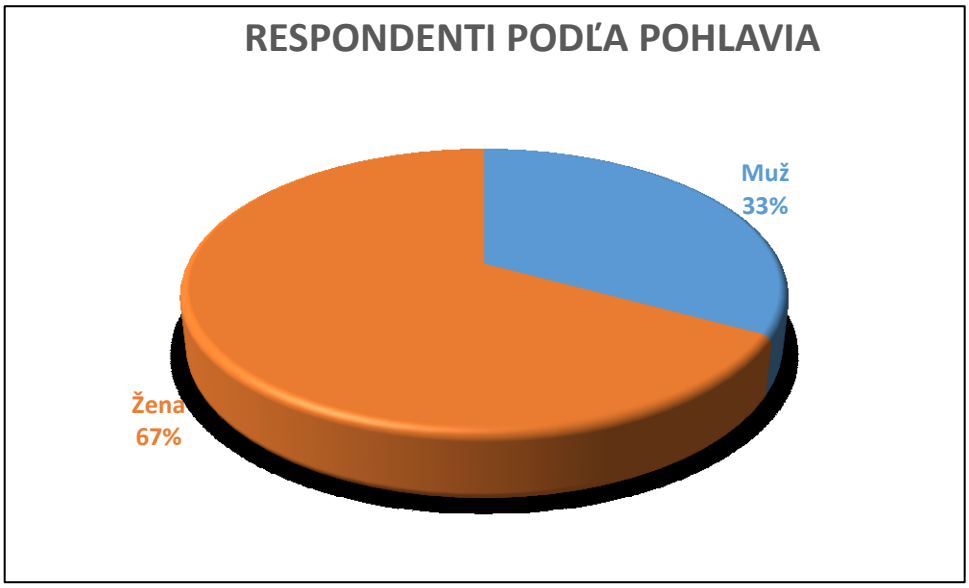
2. **Ostatné pramene a zdroje**
   - ❖ Podnety a návrhy obyvateľov mesta Dobšiná
   - ❖ Štatistický úrad Slovenskej republiky
   - ❖ Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Rožňave
   - ❖ Mestský úrad Dobšiná
   - ❖ H. Woleková – M. Mezianová: Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb, SOCIA – nadácia na podporu sociálnych zmien, Bratislava, 2004

Príloha 3:

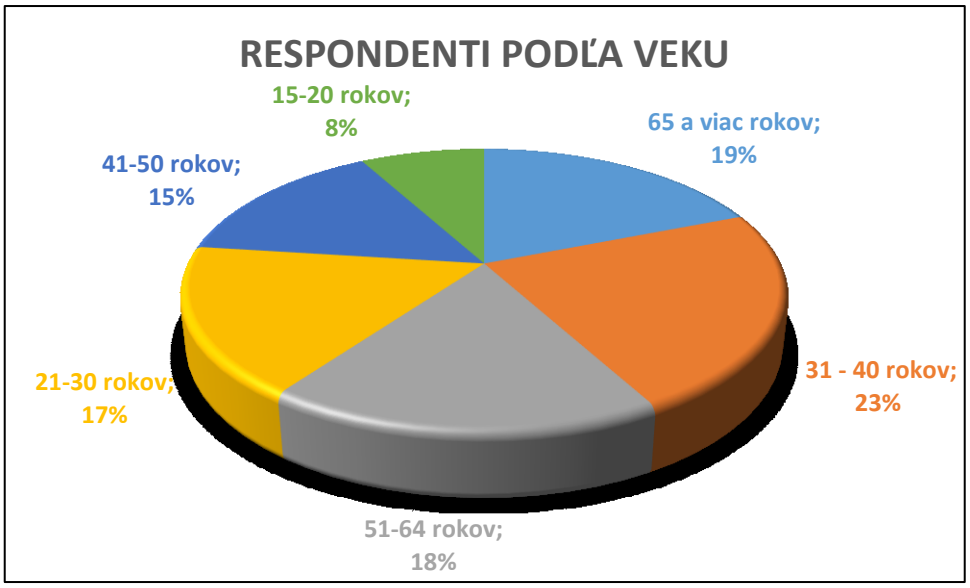
Dotazníkový prieskum

V rámci prípravy komunitného plánu sociálnych služieb na obdobie rokov 2023 – 2030, mesto Dobšiná pripravilo dotazníkový prieskum, ktorý bol zameraný na zisťovanie názorov, návrhov, potrieb a odporúčaní, ako by sa mala rozvíjať oblasť sociálnych služieb v meste v najbližších rokoch. Dotazník bol distribuovaný do každej domácnosti a taktiež bol zverejnený na webovej stránke mesta. Občania mali možnosť vyplnené dotazníky odovzdať na mestskom úrade. Do dotazníkového prieskumu sa anonymne zapojilo 234 občanov z toho 55 elektronicky.

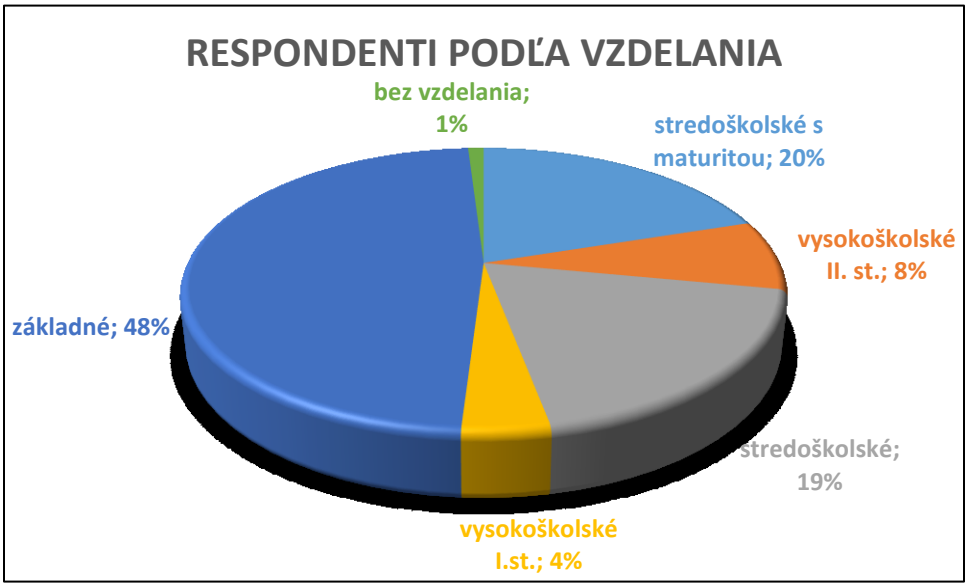
Graf 2

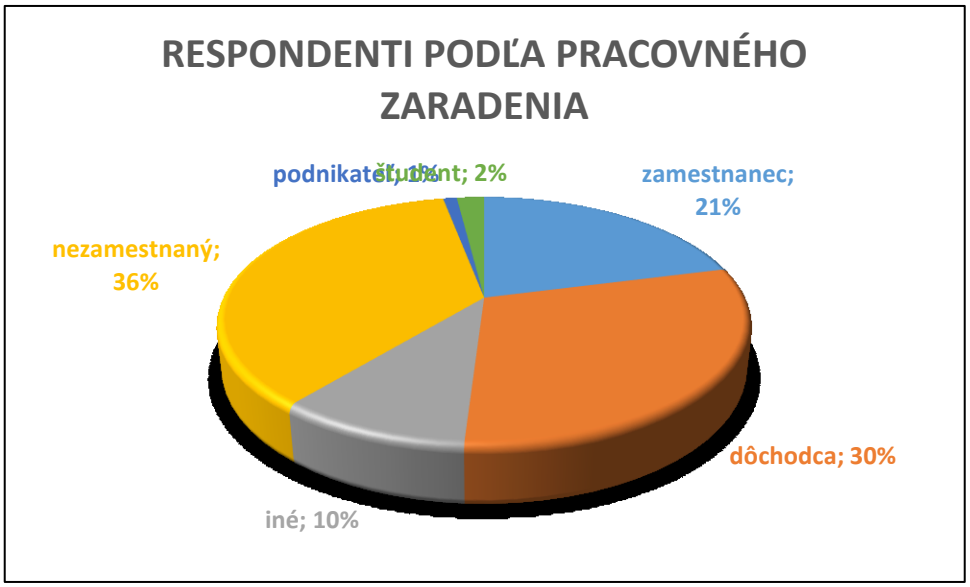
Graf 3

RESPONDENTI PODĽA VEKU
15-20 rokov; 8%
65 a viac rokov; 19%
41-50 rokov; 15%
31 - 40 rokov; 23%
21-30 rokov; 17%
51-64 rokov; 18%

Graf 4

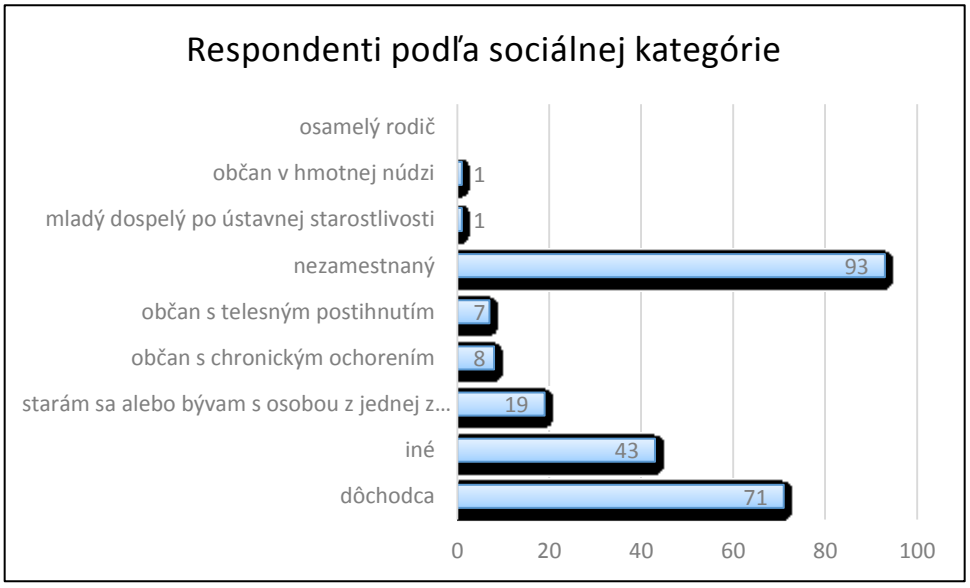

RESPONDENTI PODĽA VZDELANIA
bez vzdelania; 1%
stredoškolské s maturitou; 20%
vysokoškolské II. st.; 8%
základné; 48%
stredoškolské; 19%
vysokoškolské I.st.; 4%

Graf 5

Do prieskumu sa najviac zapojili nezamestnaní - 36 % a dôchodcovia – 30 %. Ďalej nasledujú zamestnanci – 21 %, iní – 10 %, študenti – 2% a podnikatelia – 1%.

Graf 6

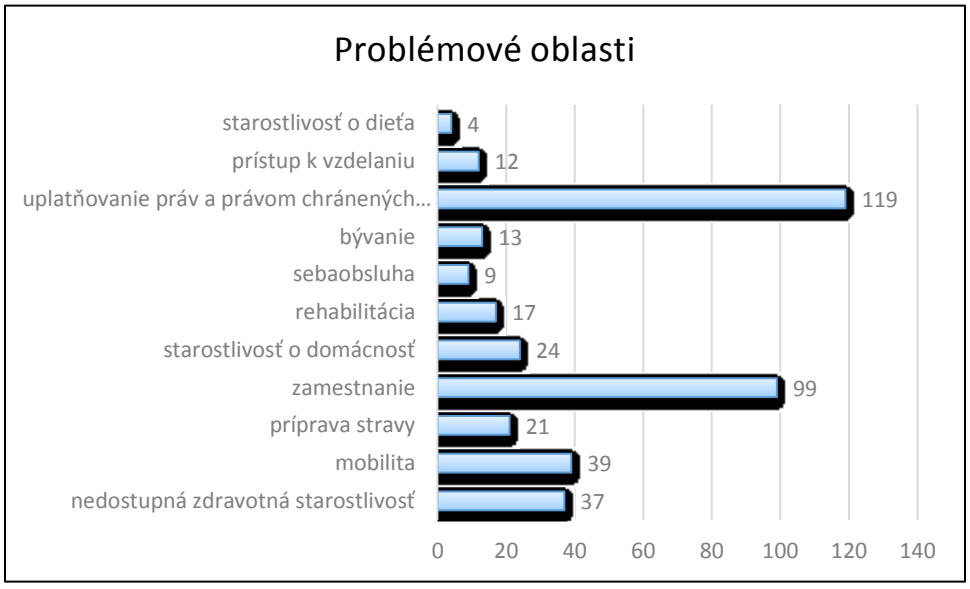
Do dotazníkového prieskumu sa najviac zapojili nezamestnaní občania, dôchodcovia a potom občania v kategórii „iné“, kde väčšinou ide o matky na rodičovskej dovolenke.

Graf 7

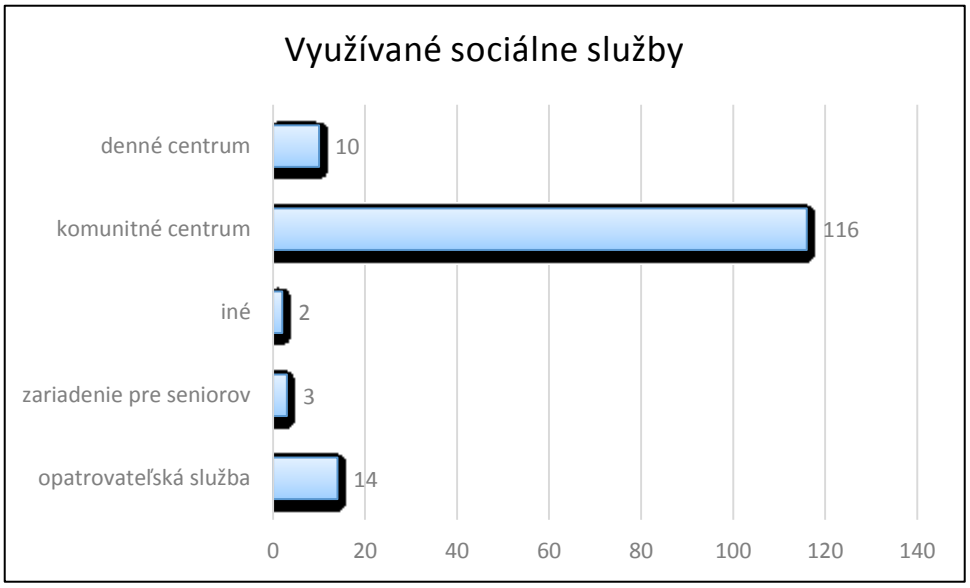
Z celkového počtu respondentov 59 % využíva niektorú zo sociálnych služieb.

Graf 8

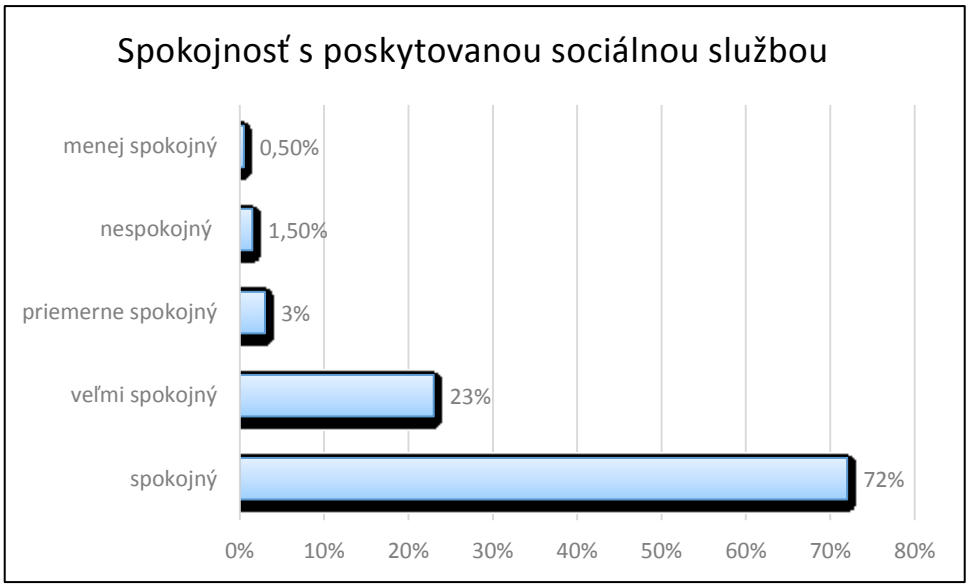
Najviac respondentov, 119, má problémy v oblasti uplatňovania práv a právom chránených záujmov, kde ide najmä o podávanie rôznych žiadostí, vyjadrení, či odvolaní na úrady, vypisovanie tlačív, vybavovanie svojich záležitostí na rôznych úradoch, súdoch a pod. a druhou najpočetnejšou skupinou sú respondenti, ktorí majú problémy v oblasti zamestnania - 99. Predpokladáme, že ide najmä o členov marginalizovanej rómskej komunity, klientov komunitného centra a občanov v hmotnej núdzi. 39 respondentov má problémy s mobilitou, 37 s nedostupnou zdravotnou starostlivosťou, 24 so starostlivosťou o domácnosť a 21 s prípravou stravy. Tu zrejme ide o občanov ťažko zdravotne postihnutých a občanov v dôchodkovom veku.

Graf 9

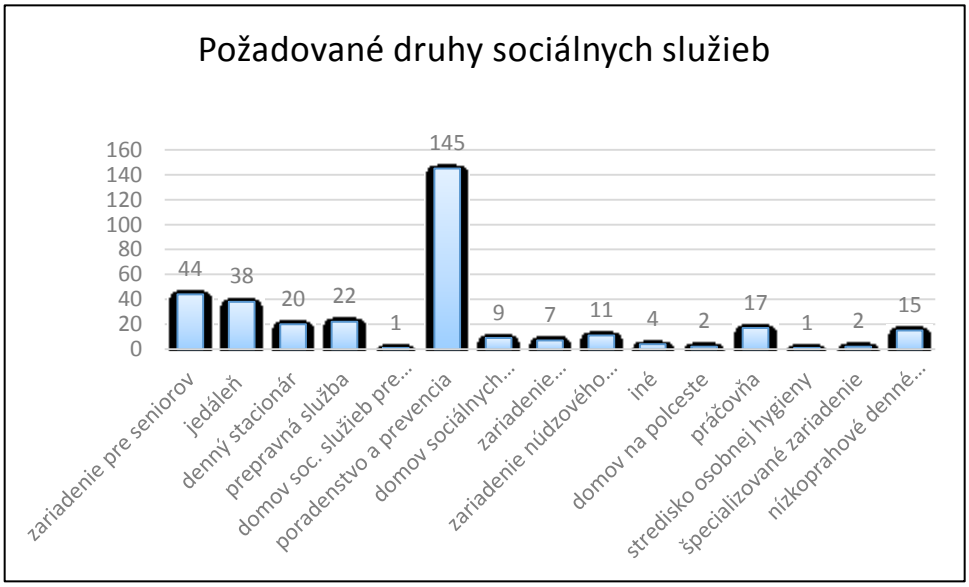
Z respondentov, ktorí uviedli, že využívajú niektorú z poskytovaných sociálnych služieb najviac uviedlo, že využívajú komunitné centrum – 116, 14 využívajú opatrovateľskú službu a 10 denné centrum. Všetky tieto sociálne služby poskytuje mesto Dobšiná.

Graf 10

Zo všetkých prijímateľov sociálnych služieb 95 % vyslovilo spokojnosť s poskytovanou sociálnou službou.

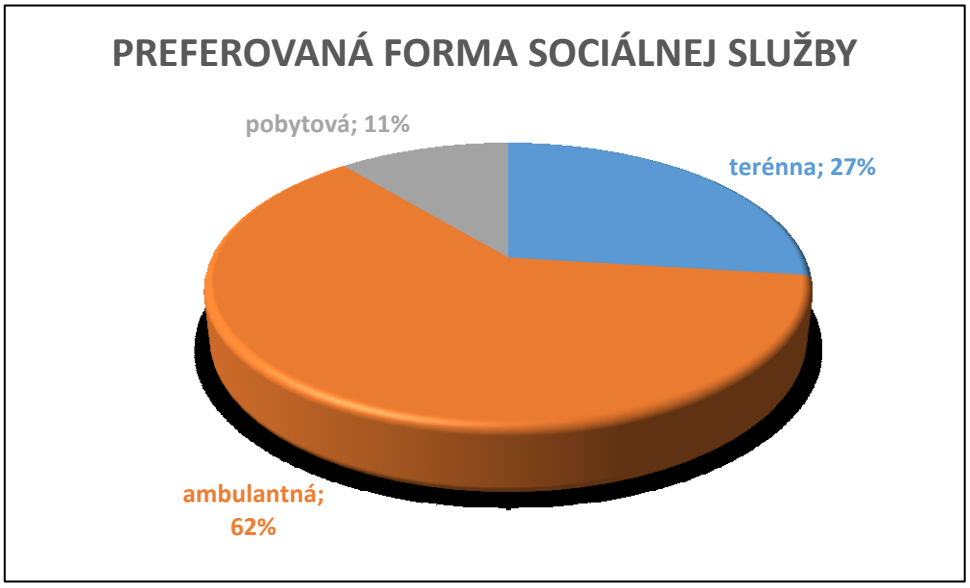
Graf 11

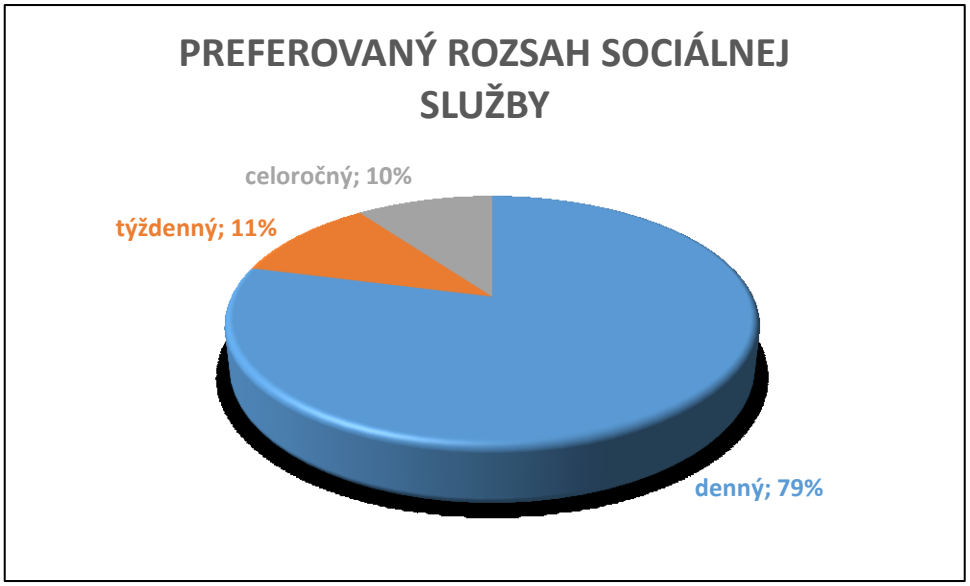
V tejto otázke mohli respondenti uviesť viacero možností. Najviac, až 145 vidí potrebu v poskytovaní poradenstva a prevencie, 44 respondentov sa vyjadrilo, že v meste chýba zariadenie pre seniorov, 38 by uvítalo jedáleň, 22 prepravnú službu, 20 denný stacionár, 17

práčovňu, 15 nízkoprahové denné centrum pre deti. O ostatné druhy sociálnych služieb prejavilo záujem výrazne menej respondentov.

Graf 12

Graf 13

Výsledky zobrazené v grafoch 12 a 13 reflektujú súčasný trend smerovania sociálnych služieb, a to čo sa týka formy, najväčší záujem je o poskytovanie sociálnej služby ambulantnou formou – 62 % respondentov a čo sa týka rozsahu, najväčší záujem – 79% respondentov uprednostňuje denný rozsah sociálnej služby. Z toho vyplýva, že väčšina respondentov by uprednostnila zabezpečenie takej formy a rozsahu sociálnej služby, ktorá by im umožňovala zotrvať v domácom prostredí.